

зависимости, като същевременно динамичните редове да обхващат по-голям спектър от икономически дейности.

Циклично поведение: да съществува "циклично сходство" между цикличния показател и цикъла еталон. При наличие на силна корелация на цикличния профил на двата показателя цикличният показател показва не само повратните точки, а и цялостното развитие на цикъла еталон. Цикличният показател да няма допълнителни или липсващи цикли в сравнение с еталона и в него точно и ясно да са различими цикличните точки на обръщане от случайните екстремуми.

Практически критерии: честота и срок на публикуване - предпочитат се динамични редове от месечни данни; липса на чести ревизии или прекъсвания на динамичните редове; лесен достъп до ревизираните данни.

В условията на преход към пазарна икономика подборът на достатъчно надеждни циклични показатели се затруднява от факта, че факторите, формиращи икономическите колебания през преходния период, са коренно различни от тези, действали в предпреходния период, т. е. различни са механизмите за икономически растеж. Поради тази причина при подбора на циклични показатели, обхващащи преходния период, трябва да се имат предвид динамични редове, които са с ясно изразено циклично поведение през този период (а той понякога съдържа драматични амплитудни колебания), т. е. динамичните редове да отговарят на критерия за циклична чувствителност. Критерият за икономическа значимост на показателите в условията на преход към пазарна икономика означава преди всичко възможност на тези показатели да измерват ранния етап на производството, да реагират бързо на промените в икономическата активност, да измерват очакванията или да са чувствителни към очакванията.

5. Показателите от бизнеснаблюденията като циклични показатели

Статистическите динамични редове от наблюденията на бизнестенденциите отговарят на тези критерии за циклична чувствителност и икономическа значимост, тъй като в болшинството си тези редове са по-изчистени от сезонни колебания, не съдържат тренд-компонент, могат да се считат за стационарни и цикличният им профил е по-ясно изразен. В Европа наблюденията на бизнестенденции, събиращи информация за оценките и очакванията на стопанските ръководители, имат над петдесетгодишна традиция и играят важна роля в изследването на бизнесциклите. Показателите от тези бизнеснаблюдения са с голям потенциал за проследяване и прогнозиране на бизнесциклите и в системата от изпреварващите показатели на ОИСП